

Sammanträdesdatum
2015-08-18

Dnr 2014/37 - 31

§ 181 Riktlinjer för handläggning av särskild kollektivtrafik i Sala kommun

INLEDNING

Föreslagna Riktlinjer för handläggning av särskild kollektivtrafik i Sala kommun är styrdokument för individbeslut utifrån lagstiftning.

Beredning

Bilaga KS 2015/152/1, missiv
Bilaga KS 2015/152/2, riktlinjer

Transportstrateg Kristina Eriksson föredrar ärendet.

Yrkanden

Carola Gunnarsson (C) yrkar
att ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen beslutar
att anta Riktlinjer för handläggning av särskild kollektivtrafik i Sala kommun, Bilaga
KS 2015/152/2.

BESLUT

Ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen beslutar
att anta Riktlinjer för handläggning av särskild kollektivtrafik i Sala kommun, Bilaga
KS 2015/152/2.

Utdrag
kommunstyrelsen

Justerandes sign		Utdragsbestyrkande
		

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Kristina Eriksson

RIKTLINJE

Revidering av riktlinjer för handläggning av särskild kollektivtrafik i Sala kommun.

Bakgrund

Under december 2013 gav Kommunstyrelsens ordförande ett muntligt uppdrag att se över riktlinjerna för särskild kollektivtrafik, om behov föreligger gällande *komplettering färdtjänst specialfordon och färdtjänst som arbetsresa*. Riktlinjerna ska i första hand vara ett stöd för handläggarna. Ärendet har vid flera tillfällen diskuterats i KSLU, samt att även en arbetsgrupp med representanter från handikapporganisationerna har varit remissinstans.

I den nya politiska organisationen med en förvaltning för samtliga kontor, har ett behov i att klargöra ansvarsgränserna i uppdraget ökat, samt tydliggöra de interna relationerna mellan kontoren. I maj 2015 gavs ett kompletterande uppdrag från kommunstyrelsens ordförande att klargöra detta i två separata dokument.

Två dokument har framarbetats, *riktlinjer för särskild kollektivtrafik i Sala kommun* som är styrdokument för individbeslut utifrån lagstiftning, samt *Anvisningar och ansvar samhällsfinansierade transporter Sala kommun* som kompletterar med hanteringen av olika transporter mellan de olika kontoren inom kommunen samt med kollektivtrafikförvaltningen.

Förslag till beslut

Att anta dokumentet Riktlinjer för särskild kollektivtrafik i Sala kommun samt

Att anta dokumentet Anvisningar och ansvar samhällsfinansierade transporter Sala kommun

RIKTLINJER FÖR SÄRSKILD KOLLEKTIVTRAFIK I SALA KOMMUN.

Innehållsförteckning

1.ORGANISATION	3
2.VILJEINRIKTNING	3
3. KOLLEKTIVTRAFIK	3
3.1 Linjelagd kollektivtrafik.....	3
3.2 Kompletteringstrafik.....	3
3.3 Anropsstyrd trafik.....	3
SÄRSKILD KOLLEKTIVTRAFIK MED LAGSTÖD	4
4. FÄRDTJÄNST	4
4.1 Bakgrund.....	4
4.2 Prövning av tillstånd till färdtjänst	5
4.3 Tillståndets omfattning	6
4.4 Trafikformer.....	6
4.5 Övriga villkor.....	7
5. RIKSFÄRDTJÄNST	7
5.1 Vem har rätt till riksfärdtjänst?	7
5.2 Färdsätt.....	8
5.3 Medresenär och ledsagare vid riksfärdtjänstresa	9
5.4 Ansökan	10
5.5 Egenavgift för riksfärdtjänst	10
6. SKOLSKJUTS OCH SKOLTRANSPORT	10
6.1 Allmänt, Grundskola och grundsärskola.....	10
6.1.2 Kriterier för beviljande av skolskjuts	11
6.2. Allmänt, Gymnasiesärskola	13
6.2.1Kriterier för beviljande av skolskjuts	14
6.2.2 Färdsätt vid verkställighet av skolskjutsbeslut	14
7. Elevresor i gymnasiet.....	14
7.1 Busskort.....	14
7.2 Anslutningsbidrag.....	15
7.3 Kontantstöd	15
SÄRSKILD KOLLEKTIVTRAFIK UTAN LAGSTÖD.....	15
6. DAGVERKSAMHETSRESOR	15
7. RESOR TILL DAGLIG VERKSAMHET LSS	16

1. ORGANISATION

Sala kommun har gemensam organisation för samhällsfinansierade resor. Kommunstyrelsen är ansvarig nämnd med ansvaret för kollektivtrafik samt särskild kollektivtrafik. Samhällsbyggnadskontoret ansvarar för handläggning och beslut enligt delegation.

Regionala Kollektivtrafikförvaltningen ansvarar för planering och drift av den samhällsbetalda anropsstyrda trafiken. Färdtjänstbeställningar görs till beställningscentralen, Landstinget Västmanland.

Sala kommun anlitar Riksfärdtjänsten Sverige AB för anordnande av beslutade riksfärdtjänstresor samt resa i annan kommun. Grundskolans skolskjuts utförs av linjetrafik eller upphandlade transportörer. Elevresor med skolkort inom gymnasieskolan utförs huvudsakligen med linjelagd kollektivtrafik.

2. VILJEINRIKTNING

En gemensam organisation ska förstärka förutsättningarna för ökad effektivitet gällande samhällsfinansierade transporter. Resandet ska i huvudsak behandlas som en trafikpolitisk fråga som styrs av Trafiklagstiftning i syfte att bidra till en tillfredsställande trafikförsörjning generellt och även för funktionshindrade.

Riktlinjerna ska komplettera och förklara lagtext, förarbetsuttalanden och rättspraxis. Riktlinjerna ska därmed bidra till en rättvis och likställd behandling.

3. KOLLEKTIVTRAFIK

Enligt kollektivtrafiklagen ska varje län ha en kollektivtrafikmyndighet. I Västmanland har Landstinget ansvar och utgör kollektivtrafikmyndighet. Under nämnden finns en regional trafikberedning, där landstinget och samtliga kommuner i länet är representerade. Kollektivtrafikmyndigheten tillhandahåller stomtrafik, kommunerna beställer stadstrafik, lokal landsbygdstrafik, kompletteringstrafik, båttrafik och övrig trafik av Kollektivtrafikförvaltningen och ansvarar för det ekonomiska underskott som uppkommer av beställd trafik.

3.1 Linjelagd kollektivtrafik

Linjelagd kollektivtrafik körs enligt tidtabell. Linjerna binder ihop landsbygden med Sala tätort. Inom Sala tätort finns Silverlinjen måndag-lördag.

3.2 Kompletteringstrafik

Kompletteringstrafik finns då närmaste busshållplats ligger längre bort än 1200 meter. Mer info finns på VL:S hemsida.

3.3 Anropsstyrd trafik

I VLs ordinarie trafikutbud finns trafik som endast körs mot förbeställning. Pendlarkort och Länskort gäller som färdbevis. Rabattkort och Tätortskort gäller inte. Kontantbiljett kan köpas till ordinarie taxa. Mer info finns på VL:s hemsida.

SÄRSKILD KOLLEKTIVTRAFIK MED LAGSTÖD

4. FÄRDTJÄNST

4.1 Bakgrund

Färdtjänst är en kompletterande kollektiv transportform som efter behovsprövning är tillgänglig för personer som på grund av varaktigt funktionshinder har väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand eller att resa med allmänna kommunikationsmedel. Rätten till färdtjänsten regleras i Lag om färdtjänst (SFS 1997:736) och Lag om ändring i lagen (1997:736) om färdtjänst (SFS 2006:1114). Hemkommunen är enligt färdtjänstlagen ansvarig för att färdtjänst av god kvalitet anordnas inom kommunen, och om det finns särskilda skäl mellan kommunen och annan kommun. En kommun får för sina kommuninvånare anordna färdtjänst också i eller mellan andra kommuner.

Med färdtjänst avses särskilt anordnade transporter för personer med väsentliga och varaktiga funktionshinder. Färdtjänsten är en del av den allmänna trafikförsörjningen. För de vanligaste färdtjänstresorna inom kommunen är ändamålet service, rekreation, fritidsverksamhet eller någon annan enskild angelägenhet. Tillstånd till färdtjänst beviljas med lämpligt transportmedel som krävs för resornas genomförande med hänsyn till funktionshindret och miljöns tillgänglighet. Syftet med färdtjänsten är att alla ska ha möjlighet att färdas kollektivt, även om man har ett funktionshinder.

Vem har rätt till färdtjänst?

Grundläggande kriterier för färdtjänst är:

- Att sökanden ska vara folkbokförd inom Sala kommun
- Att sökanden har ett varaktigt funktionshinder som gör att den sökanden har väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand eller att resa med allmänna kommunikationsmedel.
- Att sökanden har ett funktionshinder som bedöms varaktigt i minst tre månader från ansökningstillfället. Är funktionshindret endast tillfälligt föreligger ingen skyldighet att meddela tillstånd.

Resor med annan betalare

Tillstånd till färdtjänst omfattar inte andra samhällsbetalda transporter eller resor där organisation, företag eller annan betalningsansvarig finns.

- T.ex.
- Sjuk- och behandlingsresor
 - Resor till och från grundskola och särskola
 - Resor till och från vissa andra skolor
 - Resor för personer i arbetslivsrelaterad rehabilitering
 - Resor för asylsökande flyktingar
 - Resor inom olika verksamheter
 - Tjänsteresor

4.2 Prövning av tillstånd till färdtjänst

Behovsbedömning

Ansökan om färdtjänst ska ske skriftligt på särskilt avsedd blankett.

Behovet av färdtjänst utreds och bedöms utifrån varje persons funktionshinder i relation till tillgängligheten till allmänna kommunikationsmedel. Därefter kan färdtjänsttillståndet anpassas efter sökandens individuella funktionshinder och behov. Ett läkarutlåtande eller funktionsbedömning utfärdat av rehabiliteringspersonal kan krävas som en del i beslutsunderlaget men berättigar i sig inte till färdtjänst. Underlaget ska vara formulerat på de blanketter som är särskilt utformade för färdtjänst.

Kan man även med vissa svårigheter åka med de allmänna kollektiva färdmedlen, föreligger ingen rätt till färdtjänst. Om det å andra sidan finns hinder hos de allmänna färdmedlen, i terminaler och vid hållplatser eller i den yttre miljön i anslutning till dessa, som medför att en funktionshindrad inte utan väsentliga svårigheter kan förflytta sig på egen hand eller resa med allmänna kommunikationer, ska tillstånd beviljas.

Avsaknad av allmänna kommunikationer är enligt lagens förarbeten ingen grund för att bevilja tillstånd till färdtjänst. Inriktningen i färdtjänstlagen är istället att genom att göra kollektivtrafiken mer tillgänglig för funktionshindrade ska antalet färdtjänstresenärer minska.

Bedömning av sökande barns förmåga

Om sökanden är under 18 år skall prövningen göras i förhållande till barn i motsvarande ålder utan funktionshinder. Mindre barn reser normalt inte ensamma med allmänna kommunikationer. När det gäller större barn bör utredningen klargöra om barnet på grund av funktionshinder är förhindrat att göra resor som jämnåriga normalt kan göra på egen hand. Det finns därvid skäl att skilja på lokala och längre resor. Lokala resor i en känd omgivning klarar t ex normalt större barn utan någon vuxens sällskap. Detta bör påverka bedömningen av ett barns rätt till färdtjänst för att själv kunna resa.

Giltighetstid

Vid beslut om färdtjänst bör giltighetstiden fastställas till minst 3 månader och längst fem år. Då osäkerhet gäller om funktionshindrets varaktighet, ska kortast möjliga giltighetstid beslutas. Förlängning kan ske på kortare tid. Påminnelse om att giltighetstiden håller på att gå ut ska lämnas till den sökande 2 veckor innan giltighetsdatum går ut.

Färdsätt

Enligt 9 § lag om färdtjänst får tillståndet i skälig omfattning förenas med föreskrifter om vilket färdsätt som får användas och vilken service som ingår. Avgörande för vilket färdsätt en färdtjänstberättigad person har rätt till, är arten och omfattningen av dennes funktionshinder och vad som på grund av detta krävs för att en resa ska kunna komma till stånd. Den som kan genomföra själva resan i vanlig personbil har normalt inte rätt till ett mer "avancerat" fordon såsom specialfordon.

Accepteras inte det fordon som anvisas får resan genomföras som privatresa helt utanför kommunens ansvar.

Ledsagare vid färdtjänstresa

Färdtjänstberättigad kan beviljas rätt till ledsagare om det krävs för att resan ska kunna genomföras. Ledsagare kan beviljas då den hjälp föraren kan tillhandahålla inte är tillräcklig. Problem som kan uppstå vid enstaka resor berättigar inte till ledsagare. Bedöms sökande i huvudsak klara att ta sig ut från bostaden/beställd adress på egen hand kan ledsagare inte beviljas för behov som uppstår vid enstaka resmål.

För att beviljas ledsagare ska en eller flera av följande kriterier vara uppfyllda:

- Omfattande orienteringssvårigheter
- Medicinteknisk utrustning som inte kan klaras utan hjälp
- Övriga speciella skäl

Överklagande

Vid avslag helt eller delvis ska beslutet alltid motiveras. Information om hur man överklagar ska alltid följa avslagsbeslutet en s.k. besvärshänvisning.

Den som inte är nöjd med Kommunstyrelsens beslut kan överklaga till Förvaltningsrätten i Uppsala via Kommunstyrelsen. Överklagandet ska vara skriftligt och utöver personuppgifter, innehålla vilket beslut som överklagas och hur man vill att det ska ändras. Överklagandet ska ha inkommit till: Sala kommun BOX 304, 733 25 Sala, inom tre (3) veckor från den dag den enskilde fick del av beslutet.

4.3 Tillståndets omfattning

Färdtjänstens innehåll och omfattning

Färdtjänstillståndet berättigar till resor inom kommunen och med de fordon som är upphandlade för samhällsbetalda resor. Resorna samordnas vilket innebär att resenären måste beräkna extra tid för det. Detta innebär att hänvisning kan göras till lämpligt transportmedel som kan utgöras av såväl personbil som handikappanpassad buss beroende på resenärens funktionshinder. Med färdtjänst i Sala kommun får den färdtjänstberättigade normalt resa obegränsat antal resor inom kommunens gränser samt 30 km utanför kommungränsen.

Ledsagare

Ledsagare ska vara för uppdraget lämplig person.

4.4 Trafikformer

Färdtjänst som arbetsresa

Den färdtjänstberättigade kan söka färdtjänst för arbetsresa i kommunen och resa max 30 km utanför kommungränsen. I förekommande fall kan enskild prövning göras för resor utöver 30 km. Med arbete avses förvärvsarbete på den öppna marknaden. Arbetsresor kan beviljas i olika former; Särskild kollektivtrafik med anslutning till tåg/buss (kollektivtrafik) eller som särskild kollektivtrafik hela sträckan.

4.5 Övriga villkor

Transport av förflyttningsfordon

Efter särskild prövning kan Sala kommun bevilja specialfordon för personer med av landstinget förskrivet förflyttningsfordon. ISO 7176-19. För att garantera trafiksäkerheten måste permobilen och dylikt, vara utformade på ett sådant sätt, att den kan förankras på ett säkert sätt under resan. Chauffören äger rätten att bedöma om resan kan genomföras trafiksäkert. I annat fall utförs inte resan. Även trafiksäkerheten för resenären måste kunna garanteras genom säkerhetsbälte el. dylik förankring. Resenär ska förflytta sig till handikappfordonets säte när chauffören så kräver ur trafiksäkerhetssynpunkt.

5. RIKSFÄRD TJÄNST

Beslut om riksfärdtjänst fattas enligt lag om riksfärdtjänst¹

Riksfärdtjänst är resor som sker från Sala kommun till annan kommun tur och/eller retur. Lagen anger ingen skyldighet för kommunen att anordna själva transporten. Riksfärdtjänst innebär att ersättning lämnas för reskostnader, om den sökandes funktionshinder är så stort att resan inte kan företas till normala reskostnader. Utgångspunkt för vad som avses med normala reskostnader är vad motsvarande resa med billigaste allmänna kommunikation kostar. Förutsättningarna för rätt till riksfärdtjänst är därmed annorlunda jämfört med färdtjänst.

Riksfärdtjänstresa kan ske med

- Tåg, flyg och andra allmänna kommunikationer
- Taxi eller annat särskilt anpassat färdtjänstfordon

Ansökan görs för varje enskild resa. Något generellt tillstånd lämnas inte.

Riktlinjerna för handläggning av riksfärdtjänst är utformade utifrån lagen om riksfärdtjänst, samt vägledande domar i Länsrätt och Kammarrätt. Kraven för tillstånd till riksfärdtjänst är högre än för färdtjänst.

5.1 Vem har rätt till riksfärdtjänst?²

Frågor om tillstånd prövas av den kommun där den sökande är folkbokförd. Det innebär att personen måste vara folkbokförd i kommunen.

Funktionshindret ska vara stort och varaktigt. Funktionshindret bör därmed ha en beräknad varaktighet av minst 6 månader³. Enbart hög ålder, mindre funktionsnedsättningar, rädsla eller oro och allmänna svårigheter att resa med den reguljära kollektivtrafiken räcker inte för att vara berättigad. Resor ska vidare inte kunna genomföras på egen hand med allmänna kommunikationer och med den service som normalt kan fås av trafikföretaget⁴.

Tillstånd till riksfärdtjänst kan beviljas

¹ SFS 1997:735

² Enligt 4§

³ Enligt 1§

⁴ Enligt 5§

- Om resan till följd av den sökandes funktionshinder inte till normala resekostnader kan göras med allmänna kommunikationer eller inte kan göras utan ledsagare.
- Ändamålet med resan är rekreation eller fritidsverksamhet eller annan enskild angelägenhet.
- Resan görs inom Sverige från en kommun till en annan och resan inte av någon annan anledning bekostas av det allmänna.
- Barn under tio (10) år kan som regel inte beviljas riksfärdtjänst. I den åldern reser barn i allmänhet inte någon längre sträcka utan medverkan från förälder eller annan vårdnadshavare.

När kan inte riksfärdtjänst beviljas?

Riksfärdtjänst kan inte beviljas för tillfälliga funktionshinder eller sjukdomar. Kortvariga funktionshinder t.ex. sådana som är orsakade av olyckor berättigar inte till riksfärdtjänst.

Funktionshinder som endast medför väsentliga svårigheter under korta perioder berättigar som regel inte till riksfärdtjänst. Först efter behandling eller rehabilitering som visat att funktionshindret blir bestående, eller har en varaktighet om minst 6 månader kan Riksfärdtjänst beviljas.

Avsaknad eller glest utbud av allmänna kommunikationer är inte något skäl som i sig berättigar till riksfärdtjänst. Riksfärdtjänst beviljas alltså inte pga. att tågtiderna inte passar.

Bedöms den sökande klara att resa med tåg på egen hand kan inte riksfärdtjänst beviljas. Bedöms sökande klara en tågresor med ledsagares hjälp kan inte riksfärdtjänstresa med annat färdmedel bli aktuellt.

Riksfärdtjänst kan inte beviljas för arbetsresor eller om resan av någon anledning bekostas av det allmänna. I vissa fall kan personen få sina resekostnader ersatta av försäkringsbolag.

När det gäller riksgymnasium för funktionshindrade bekostar CSN ett visst antal hemresor. När dessa är utnyttjade har kommunen ingen skyldighet att bevilja ytterligare resor i form av riksfärdtjänst mellan studieorten och hemorten.

Behov av resor som uppkommer i samband med att en person blir placerad i ett boende eller i en vårdform i Sala kommun av annan nämnd berättigar inte i sig till riksfärdtjänst.

5.2 Färdsätt

Tillståndet får förenas med föreskrifter om färdsätt⁵.

Tåg med ledsagare

Resan ska genomföras på det sätt som är billigast för kommunen, med hänsyn till den sökandes möjligheter att färdas. Detta innebär att tågresor med ledsagare ska prövas i första hand. På de flesta tåg finns rullstolslyft samt särskilt anpassade handikappvagnar vilket gör att även rullstolsburna kan klara tågresor. Tågen är helt rökfria och det finns särskilda vagnar avsedda för allergiker. Tågtrafiken

⁵ Enligt 7§

handikappanpassas fortlöpande. Behov av ledsagare vid tågresa kan vara befogat för att resan ska kunna genomföras. Beslut om tågresa kan vid behov kompletteras med färdtjänstfordon för att resenären ska komma ända fram till besöksadressen.

Flyg

Flyg kan i vissa lägen vara ett billigare alternativ än tåg med ledsagare. Flyget har generellt en hög servicenivå och för resenärer med funktionshinder finns oftast extraservice. På grund av begränsningar i flygförbindelserna kan riksfärdtjänstresa komma att kompletteras med tillstånd för tåg med ledsagare eller färdtjänstfordon.

Färdtjänstfordon hela resvägen

Tillstånd att åka färdtjänstfordon hela resvägen kan bli aktuellt när sökande, inte ens med hjälp av ledsagare, har förutsättningar att på ett rimligt sätt klara en resa med allmänna kommunikationer.

Samåkning

Resorna samordnas vilket innebär att resenären måste beräkna extratid för det på grund av samåkning med andra färdtjänstresenärer. Detta innebär även att om inte särskilda skäl föreligger kan resa med färdtjänstfordon tidigareläggas eller senareläggas i samråd med resenären. Hur stor förskjutning i tid som är möjligt och rimligt är beroende av resenärens hälsa och syftet med resan.

Ensamåkning, undantag från samåkning, kan beviljas om funktionshindret omöjliggör kontakt med andra resenärer. Resorna sker oftast med anpassade färdtjänstfordon, t.ex. minibuss med ramp eller lift.

5.3 Medresenär och ledsagare vid riksfärdtjänstresa

Medresenär

Vid tåg- och flygresor finns inga begränsningar på antal medresenärer. Medresenären betalar ordinarie biljettkostnad.

Vid resa med färdtjänstfordon får max 3 personer följa med, inkl. den färdtjänstberättigade. Större fordon än vad som krävs pga. resenärens funktionsnedsättning får dock inte nyttjas. Avgift utgår enligt gällande taxa.

Ledsagare

Avgiftsfri ledsagare kan beviljas⁶. Många funktionshindrade kan använda den reguljära trafiken om de har en ledsagare med sig. Insatser av ledsagare kan i vissa fall vara nödvändigt även under flygresor. Personalen ger dock i allmänhet så god service att synnerliga skäl ska föreligga för att beviljas ledsagare under flygresor. Särskilda skäl bör föreligga om ledsagare ska beviljas. Hjälpt behovet ska vara sådant att det inte är möjligt eller rimligt att föraren av fordonet kan bistå i dessa situationer. Hjälpt behovet ska vara av personligt slag. För ledsagare betalas ingen egenavgift. Ledsagare ska vara för uppdraget lämplig person. För att beviljas ledsagare gäller generellt att det är behovet av hjälp under själva resan som ger rätt till hjälpen.

⁶ Enligt 6§

Vem som helst som klarar att utföra den hjälp som förväntas kan vara ledsagare. Även en anhörig med samma resmål kan vara ledsagare. Sökande får själv ordna en person som kan ställa upp som ledsagare. Att sökande inte har någon som kan ställa upp som ledsagare, utgör ingen grund för att bevilja riksfärdtjänst med särskilt riksfärdtjänstfordon hela vägen.

5.4 Ansökan

Ansökan om riksfärdtjänst görs hos handläggare som har delegation att utreda och fatta beslut om riksfärdtjänstillstånd.

Ansökan om resa med riksfärdtjänst ska inlämnas i god tid, i normalfallet senast 3 veckor, före avresan. I samband med storhelger är ansökningstiden 4 veckor eller ännu längre då riksfärdtjänst är beroende av tillgång på tåg- och flygbiljetter. Ansökan görs för varje enskild resa. Något generellt tillstånd lämnas inte.

5.5 Egenavgift för riksfärdtjänst

Vid resa med riksfärdtjänst ska den resande betala en egenavgift som motsvarar normala reskostnader med allmänna kommunikationer. Avgiften tas ut i samband med resans genomförande.

6. SKOLSKJUTS OCH SKOLTRANSPORT

6.1 Allmänt, Grundskola och grundsärskola

Skolskjuts är en transport mellan hemmet och skolan av elev i grundskola eller grundsärskola. Rätten till skolskjuts för grundskolan regleras i nya skollagen (2010:800), SL, 10 kap. Rätten till skolskjuts för grundsärskolan regleras i SL 11 kap.

Hemkommunen är enligt SL 10 kap. 32§ 1 st. och 11 kap 31§ 1 st. skyldig att ordna kostnadsfri skolskjuts i grund- och grundsärskolan från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka, om det behövs med hänsyn till:

- färdvägens längd, trafikförhållanden, elevs funktionsnedsättning eller någon annan särskild omständighet.

Denna rätt gäller dock inte elever som väljer att gå i annan skola än där kommunen annars skulle ha placerat dem (anvisad skola), i en friskola eller som går i annan kommuns skola, utom i de fall då skolskjuts kan anordnas utan organisatoriska eller ekonomiska svårigheter (SL 10 kap. 32 § 2 st. och 40 § och 11 kap. 31 § 2 st. och 39§).

Rätt att få skolskjuts anordnad av Sala kommun har även elever som är hemmahörande i en annan kommun, men som efter överenskommelse mellan de båda kommunerna mottagits i en grund- eller grundsärskola i Sala kommun och som på grund av skolgången måste övernatta i Sala. Rätten till skolskjuts gäller

från den tillfälliga bostaden till den plats där utbildningen bedrivs. Sala kommuns kostnad för dessa skolskjutsar ska hemkommunen stå för (SL 10 kap. 33 § och 11 kap. 32 §).

Elever som går i introduktionsklass likställs med elever som går i anvisad skola. Dessa har därmed rätt till skolskjuts från bostaden till den plats där utbildningen bedrivs, om gällande grundkriterier uppfylls.

Skolskjuts sker i första hand med allmänna kommunikationer (linjetrafik) och i andra hand med särskild upphandlad transport (entreprenad buss eller som tredje alternativ skoltaxi). I undantagsfall kan kontant ersättning utges.

Med elevs bostad jämställs boende för elev som har stödfamilj eller korttidsboende enligt lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS samt boende i familjehem. Boendet kan ligga såväl inom som utanför kommungränsen.

Mellan hemmet och korttidsboendet eller stödfamiljen, ska föräldrarna själva transportera sitt barn. Transport av bagage till stödfamilj eller korttidsboende ombesörjs också av föräldrarna.

6.1.2 Kriterier för beviljande av skolskjuts

Elev som är folkbokförd i Sala kommun får fri skolskjuts efter bedömning av något av följande grundkriterier:

- Färdvägens längd
- Trafikförhållanden
- Elevs funktionsnedsättning
- Annan särskild omständighet

Elev som är folkbokförd inom Sala kommun kan få fri skolskjuts trots att man väljer annan skola än där kommunen skulle ha anvisat, efter bedömning av kriteriet - Om ekonomiska eller organisatoriska svårigheter inte uppkommer.

Färdvägens längd

Varje kommun får själv fastställa vilka avståndskriterier som ska gälla för att en elev ska vara berättigad till skolskjuts.

Skolskjuts medges när avståndet mellan elevens bostad och anvisad skola överstiger avståndet:	Avstånd bostad - skola
År 1-3	2,0 km
År 4-6	3,0 km
År 7-9	4,0 km

Med skolväg avses kortaste användbara trafiksäkra väg (gång- och cykelväg där detta finns) mellan skolan och bostaden där eleven är folkbokförd.

Sala kommun tillämpar enhetliga principer för mätning av avstånd. Färdvägens längd mäts från bostaden där eleven är folkbokförd till skolan.

Sala kommun har rätt att bestämma lämpligt sätt för att organisera kommunens skolskjutsverksamhet. För elever i åk 1-3 ska avståndet mellan bostaden och hållplats från vilken skolskjuts avgår inte överstiga 2 km, för elever i åk 4-6 ska avståndet inte överstiga 3 km och för elever i åk 7-9 ska avståndet inte överstiga 4 km. När elev uppfyller kraven till placeringsskola gällande färdvägens längd, krävs ingen skriftlig skolskjutsansökan.

Trafikförhållanden

Skolskjuts medges när färdvägen bedöms som trafikfarlig och riskfylld utöver det normala. Bedömningen av trafiksäkerheten görs individuellt efter en sammanvägning av faktorer såsom barnets ålder, sikt, tillåten hastighet, trafikflöde, förekomst av tung trafik, förekomst avskild gång-/cykelväg, utformning av på- och avstigningsplats, utformning av passager samt förekomst av trafiksignaler vid passager.

Elevs funktionsnedsättning

Skolskjuts på grund av funktionsnedsättning medges när en varaktig funktionsnedsättning föreligger hos en elev och som gör att denne har väsentliga svårigheter att ta sig till och från skolan. Det ankommer på elever och dess vårdnadshavare att presentera relevant underlag för bedömningen. Sådant underlag kan t ex bestå av ett medicinskt utlåtande från BUP, elevhälsoteam, psykolog eller motsvarande. Elever med särskilda behov kan ha ledsagare med under resan. Led-sägares av- och påstigning ska ske på samma adress som den skolskjutsberättigade.

Annan särskild omständighet

Skolskjuts kan medges när annan särskild omständighet föranleder det, såsom om en elev på grund av psykosociala skäl behöver gå i en annan skola inom kommunen än den som kommunen annars skulle ha placerat eleven i. Placeringen ska styrkas med skriftligt underlag från elevhälsoteam, rektor eller liknande befattning.

Ekonomiska och organisatoriska svårigheter

Elev som är folkbokförd inom Sala kommun kan få fri skolskjuts trots att eleven väljer att gå i annan skola än där kommunen annars skulle ha placerat eleven i eller som går i annan kommuns skola, om ekonomiska eller organisatoriska svårigheter inte uppkommer, såsom ändring av befintlig transportrutt eller anordnande av ny transport.

Fri skolskjuts ska beviljas, trots att eleven väljer att gå i annan skola än där kommunen annars skulle ha placerat eleven i, eller om eleven går i annan kommuns skola, om eleven kan åka med befintlig skoltransport i form av buss, som ändå passerar en plats där eleven kan stiga på bussen och som på sin ordinarie rutt passerar elevens skola, eller om eleven skulle haft rätt till skolskjuts enligt grundkriterierna till en anvisad skola och ekonomiska eller organisatoriska svårigheter inte uppkommer.

Växelvis boende

Vid gemensam vårdnad och växelvis boende som grundas på avtal eller domstols dom, beviljas skolskjuts från vårdnadshavares bostad till anvisad skola och tillbaka, under förutsättning att vårdnadshavaren är bosatt inom Sala kommuns geografiska område.

För att förutsättningarna för växelvis boende ska vara uppfyllda ska boendet vara av regelbunden karaktär, t.ex. varannan vecka, och gäller således inte vid spontana enstaka övernattnings hos vårdnadshavare där eleven normalt inte bor. Ett växelvis boende anses ske när umgänge sker i sådan omfattning att det kan anses att barnet har två likvärdiga hem, dvs. två bostäder.

I sådant fall görs en individuell prövning av rätten till skolskjuts från respektive bostad till anvisad skola, mot bakgrund av gällande grundkriterier.

Ansökan ska göras inför varje nytt läsår och ett schema för läsårsplanering av skolresandet ska lämnas in i god tid innan skolstart. Elev som bor växelvis i två olika kommuner är endast berättigad till skolskjuts från folkbokföringsadressen i Sala kommun, under förutsättning att grundkriterierna är uppfyllda.

6.2. Allmänt, Gymnasiesärskola

Hemkommunen är enligt skollagen (2010:800), SL, 19 kap. 20§ 1 st. skyldig att ordna kostnadsfri skolskjuts i gymnasiesärskolan från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka, om det behövs med hänsyn till:

- färdvägens längd, trafikförhållanden, elevs funktionsnedsättning eller någon annan särskild omständighet.

Rätten gäller dock inte elever som i annat fall väljer att gå i annan skola än där kommunen annars skulle ha placerat dem, dvs. anvisad skola, i en friskola eller som går i annan kommuns skola, utom i de fall då skolskjuts kan anordnas utan organisatoriska eller ekonomiska svårigheter (SL 19 kap. 20 § 2 st.).

Rätt att få skolskjuts anordnad av Sala kommun har även elever som är hemma-hörande i en annan kommun, men som efter överenskommelse mellan de båda kommunerna mottagits i en gymnasiesärskola i Sala kommun och som på grund av skolgången måste övernatta i Sala. Rätten till skolskjuts gäller från den tillfälliga bostaden till den plats där utbildningen bedrivs. Sala kommuns kostnad för dessa skolskjutsar ska hemkommunen stå för (SL 19 kap. 21 §).

Med elevs bostad jämställs boende för elev som har stödfamilj eller korttidsboende enligt lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS samt boende i familjehem. Boendet kan ligga såväl inom som utanför kommungränsen.

Det föreligger ingen rätt till transport av elev mellan bostaden och korttidsboendet eller stödfamiljen eller till av transport av bagage till stödfamilj eller korttidsboende.

6.2.1 Kriterier för beviljande av skolskjuts

Elev som är folkbokförd i Sala kommun får fri skolskjuts efter bedömning av något av följande grundkriterier:

- Färdvägens längd
- Trafikförhållanden
- Elevs funktionsnedsättning
- Annan särskild omständighet

Elev som är folkbokförd inom Sala kommun kan få fri skolskjuts trots att eleven väljer att gå i annan skola än där kommunen annars skulle ha placerat eleven i eller som går i annan kommuns skola, efter bedömning av följande kriterium:

- Om ekonomiska eller organisatoriska svårigheter inte uppkommer

6.2.2 Färdsätt vid verkställighet av skolskjutsbeslut

Skolskjuts sker i första hand med allmänna kommunikationer (linjetrafik) och i andra hand med särskild upphandlad transport.

I undantagsfall kan avtal mellan vårdnadshavare och Sala kommun om egen skjuts av barn och kontant ersättning träffas. Kontant ersättning ska motsvara skatteverkets normer för ersättning för tjänsteresor med egen bil.

Kontant ersättning kan beviljas om det innebär en organisatorisk och ekonomisk fördelaktig lösning för kommunen vid en svårlöst skolskjutssituation. Det innebär att vårdnadshavare tar över det dagliga ansvaret för barnets transport till skolan mot ersättning från kommunen.

7. Elevresor i gymnasiet

7.1 Busskort

Enligt 2 § lag (1991:1110) om kommunernas skyldighet att svara för vissa elevresor är den kommun som enligt skollagen är elevens hemkommun, skyldig att utge ersättning för elevresor för elev som har rätt till studiehjälp enligt studiestödslagen (1999:1395), när färdvägen mellan bostaden och skolan överstiger sex kilometer.

Med färdväg avses kortaste användbara trafiksäkra väg (gång- och cykelväg där detta finns) mellan skolan och bostaden där eleven är folkbokförd. Sala kommun tillämpar enhetliga principer för mätning av avstånd. Färdvägens längd mäts från bostaden där eleven är folkbokförd till skolan. Ersättning utges i första hand i form av busskort för resor med allmänna kommunikationer.

Med elevresor avses gymnasieelevers dagliga resor mellan bostad och skola. När det gäller gymnasieelevers resor har kommunen ingen skyldighet att anordna sådana resor, utan endast ett ansvar för resekostnaderna upp till ett visst belopp.

För gymnasieelever ordnas ingen särskild skolskjuts. Ansökan om skolkort/elevresor görs hos Kollektivtrafikförvaltningen(VL) för resande med ordinarie

kollektivtrafik till och från skolan om avståndet är längre än 6 km. Besvärlig eller riskfylld skolväg berättigar inte till elevresa i gymnasieskolan.

7.2 Anslutningsbidrag

Om avståndet från bostaden där eleven är folkbokförd till närmaste hållplats för allmänna kommunikationer är längre än 4 km, kan kontant ersättning beviljas för resa mellan bostaden och hållplatsen. Ansökan görs hos Kollektivtrafikförvaltningen (VL).

7.3 Kontantstöd

För elever studerande på annan ort kan utbyte av busskort till kontantstöd vara möjligt för dagliga resor mellan folkbokföringsadress och skolan. Grund för detta är avsaknad av kollektivtrafik och eller resande med kollektivtrafik är mer eller mindre omöjligt. Beräkning av kontantstöd likställs med beräkningsgrunderna för anslutningsbidrag, dvs. ersättningen reduceras med 4 km/dag enkel resa. KS beslutade 2011-11-17 att ansökningar om kontantstöd under studietiden utomlands beviljas på samma villkor som för övriga elever folkbokförda inom kommunen. För hösttermin utgår bidrag för 4 månader och för hel vårtermin för 5 månader. Ansökan görs hos Sala kommun.

Kontant ersättning ska motsvara skatteverkets normer för ersättning för tjänsteresor med egen bil. Om ersättningen utgår kontant är kommunen enligt lag aldrig skyldig att utge högre ersättning än 1/30 av prisbasbeloppet för varje hel kalendermånad som eleven har kostnader för resor mellan bostad och skola.

SÄRSKILD KOLLEKTIVTRAFIK UTAN LAGSTÖD

Sala kommun har valt att erbjuda resor till vissa kommunala verksamheter, trots att det inte finns lagstöd för detta.

6. DAGVERKSAMHETSRESOR

Dagverksamheten för äldre är uppdelad i två enheter. En med inriktning demens och en med inriktning på aktiviteter för social samvaro och lättare rehabilitering. Dagverksamheterna för dementa är i första hand till för personer som bor i eget boende. Dagverksamhet för dementa är behovsprövad och biståndsbedömd enligt socialtjänstlagen. De aktiviteter som erbjuds vid dagverksamheterna för social samvaro är öppna, utan biståndsbedömning.

Dagverksamhet för personer med psykiska och sociala funktionshinder är biståndsbedömd och till viss del öppen verksamhet.

Avgift för resa

Samtliga som besöker dagverksamhet är i lagens mening dock inte berättigade till färdtjänst. För att skapa rättvisa gällande resekostnader fattades beslut i kommun-

fullmäktige 2009-01-29 §12 att: Färdtjänstresor till och från dagverksamheterna för personer med demenssjukdom som vård och omsorgsförvaltningen driver för den enskilde skall kosta motsvarande vad som fastställts vara lägsta avgift för VL:s busstaxa inom zon B för kollektivtrafik.

Samma taxa ska gälla för personer utan färdtjänsttillstånd då de reser till och från kommunala dagverksamheter. Taxan gäller även för personer som saknar färdtjänsttillstånd och som beviljats bistånd för att besöka dagverksamhet för personer med demenssjukdom. Dessutom gäller samma taxa även för personer med psykiska funktionshinder som reser till och från kommunala dagverksamheter. Resorna ska samordnas med övriga anropsstyrda transporter.

7. RESOR TILL DAGLIG VERKSAMHET LSS

Enligt LSS lagen finns ingen skyldighet för kommunen att tillhandahålla och bekosta resor till och från insatsen daglig verksamhet.

I cirkulär 1994:49 från Sveriges kommuner och landsting sägs att kommuner har rätt att ta ut avgift av den enskilde efter grunder som kommunen själv bestämmer och i enlighet med bestämmelserna i LSS och kommunallagen.

Resor tillhör inte de insatser som den enskilde har rätt till enligt LSS. Kostnaderna för resor till och från den dagliga verksamheten skall därför betalas av den enskilde. Personer som omfattas av LSS personkrets har rätt till färdtjänst efter de grunder som gäller för färdtjänst i kommunen. Vid beräkning av resekostnader oavsett färd sätt, till den dagliga verksamheten bör den enskilde själv inte behöva betala mer än andra.

Handläggaren handlägger resor till daglig verksamhet LSS för personer med beslut om daglig verksamhet enligt LSS. Kriterierna för resor är att personen har väsentliga svårigheter att åka med allmänna kommunikationsmedel, även stort avstånd till verksamheten kan vara skäl. Inget beslut om färdtjänst krävs, men kriterierna jämförs med de som är för att få färdtjänst beviljad. Resandet samordnas med övrig anropsstyrd trafik.

Enligt KF beslut §75 2009-09-10 är taxan till och från daglig verksamhet motsvarande ett månadskort/pendlarkort med VL för resande person.

Övriga transporter som avser resor mellan olika verksamheter inom daglig verksamhet under dagen, ska vara stabila, långsiktiga och i god tid planerade för att möjliggöra samplanering samt finansieras av transportenheten.

Enstaka och tillfälliga resor planeras, utförs och bekostas av daglig verksamhet.

För personer som har resor till daglig verksamhet samt deltar i säravundervisning, utgår ingen särskild kostnad för dessa resor.